

Handläggare
Anneli Lindqvist
Telefon: 08-50825587**Till**
Socialnämnden
2025-02-17

Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2025

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas årsrapport.
2. Socialnämnden överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.
3. Socialnämnden överlämnar rapporten till samtliga stadsdelsnämnder.

Sammanfattning

Socialtjänstinspektörerna har under 2025 genomfört två kvalitetsgranskningar. Under våren granskades handläggningen för vuxna med långvarig hemlöshet och samsjuklighet inom flera stadsdelsförvaltningar. Under hösten granskades handläggningen för vuxna med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd vid två stadsdelsförvaltningar, där arbetslöshet utgjorde försörjningshindret. I båda granskningarna uppmärksammas individer med komplex problematik som av olika skäl blir kvar inom socialtjänsten under lång tid.

Granskningarna visar på ett tydligt behov av en mer uttalad helhetssyn och ett samlat, tydligt definierat huvudansvar för dessa grupper. Insatser, uppföljning och samverkan behöver samordnas bättre för att säkerställa kontinuitet, långsiktighet och att individernas sammansatta behov tillgodoses på ett ändamålsenligt sätt. Ett mer teambaserat arbetssätt bedöms vara gynnsamt. En särskilt stor utmaning som lyfts i granskningarna är samverkan med regionen. För personer med långvarig hemlöshet är svårigheterna särskilt påtagliga i kontakten med psykiatri. Båda granskningarna visar att socialsekreterare i huvudsak upprätthåller kontakt och erbjuder insatser, men att målgrupperna ofta behöver tätare uppföljning och mer stöd. Personer med långvarig hemlöshet och komplexa behov har ofta behov av mer individualiserade boendelösningar med omsorg och stöd dygnet runt än vad som finns tillgängligt inom ordinarie insatser. När det gäller långvarigt ekonomiskt bistånd behöver målgruppen tydligare synliggöras utifrån ärendenas komplexitet och insatserna bör breddas och individualiseras med ett tydligt hälso- och återhämtningsinriktat perspektiv. Barns situation i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd behöver i större utsträckning kartläggas systematiskt för att

förebygga utsatthet och säkerställa trygghet, hälsa, skolgång och materiell standard.

Uppföljningen av 2024 års granskningar av förhandsbedömningar och familjebehandling öppenvård 0–12 år visar att stadsdelsförvaltningarna vidtagit konkreta åtgärder för att stärka barns delaktighet och förbättra kvaliteten i handläggningen. Detta inkluderar fler dokumenterade kontakter med barn och familjer, både fysiskt och digitalt, förtydligad och kompletterad dokumentation av bedömningar, samt formaliserad samverkan med andra enheter och externa aktörer för att säkerställa rättssäkerhet. Rutiner för behandlingsarbete har införts eller vidareutvecklats och tydliggör mål, genomförande och grad av måluppfyllelse. Barns delaktighet dokumenteras i högre utsträckning, särskilt vid insatsens början och avslut. Strukturerade avslutsbedömningar används för att sammanfatta behandlingsprocess, resultat och barnets perspektiv, vilket ger underlag för uppföljning och fortsatt handläggning. Arbetet omfattar även riktad kompetensutveckling, tydligare ärendeprocesser och uppföljning av beslut, med fortsatt fokus på barns delaktighet, rättssäkerhet och kvalitet under 2026.

Planeringen för 2026 omfattar en kvalitetsgranskning av *eftervården efter placering- ungdomar 13–17 år*. Inom ramen för eftervård inkluderas öppenvårdsinsatser i anslutning till avslutad placering i olika placeringsformer så som SiS, HVB samt i jour- och familjehem. Granskningen syftar till att bedöma kvalitet, rättssäkerhet och barnrättsperspektiv, med särskilt fokus på planering, genomförande, delaktighet, samverkan och uppföljning. Målet är att identifiera styrkor och förbättringsområden som kan bidra till en likvärdig och ändamålsenlig eftervård. Ytterligare granskningar är ännu inte planerade. Parallellt pågår arbete med att revidera inspektörernas instruktioner.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner denna årsrapport.

Bakgrund

Stockholms stads socialtjänstinspektörer har till uppgift att granska verksamheter inom individ- och familjeomsorgen, med fokus på kvalitet, rättssäkerhet och ett tydligt brukarperspektiv.

Granskningsarbetet planerades utifrån en granskningsmodell som dels bygger på lagstiftningens bestämmelser om god kvalitet inom socialtjänsten och dels på följande kvalitetsområden som 2010 utformats av Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR):

- Trygghet och säkerhet
- Självbestämmande och integritet
- Tillgänglighet

- Helhetssyn och samordning
- Kunskapsbaserad verksamhet
- Effektivitet

Ärendet

Nedan följer en analys av granskningsresultatet utifrån de kvalitetsområden SKR och Socialstyrelsen tagit fram samt analyser utifrån barnrättsperspektiv och jämställdhet.

Trygghet och säkerhet

Långvarig hemlöshet

Dokumentationen i de granskade ärendena var i regel tydlig och möjliggjorde uppföljning av ärendets gång. Dock finns anledning att generellt följa upp rättssäkerheten i handläggningen, då det ofta saknades utredningar och beslut, både avseende exempelvis avslag men också beslut rörande inkomna LVM-anmälningar.

Mycket långvarigt ekonomiskt bistånd vid arbetslöshet

Dokumentationen i de granskade ärendena var i regel tydlig och lätt att följa, men kvaliteten varierade mellan ärenden och handläggningsperioder. Fördjupade utredningar saknas i stor utsträckning, trots att de enligt stadens riktlinjer bör initieras senast vid 10 månaders aktualisering. Variationer i planering och bedömningar som inte alltid utgår från målgruppens verkliga livsförhållanden påverkar förutsägbarheten för den enskilde. Otillräcklig sammanhållning vid handlägggarbyten påverkar kontinuitet och kvalitet i insatserna.

Självbestämmande och integritet

Långvarig hemlöshet

Handläggningen i de granskade ärendena visade generellt respekt för de enskildas integritet och självbestämmanderätt. I dokumentationen framkom att socialsekreteraren upprätthöll kontakten och erbjöd brukaren insatser. Det var dock tydligt i dokumentationen att brukarna i målgruppen ofta hade behövt mer tät och stödjande kontakt eftersom deras svårigheter var så omfattande. I granskningen framkom också behov av mer relationellt arbete med målgruppen vilket var svårt att hinna med inom ordinarie handläggning.

Mycket långvarigt ekonomiskt bistånd vid arbetslöshet

Handläggarna visade generellt respekt för individens integritet och självbestämmanderätt. Granskningen visar att autonomi och självständighet är viktiga drivkrafter, särskilt i början av aktualisering, men att effekterna avtar över tid. Individuella anpassningar görs, men begränsas ofta av standardiserade insatser som inte möter komplex problematik.

Helhetssyn och samordning

Långvarig hemlöshet

Fokusgruppen och ärendegranskningen visar att samverkan med psykiatri är utmanande och att brukarna inte alltid får de vårdinsatser de behöver. Då målgruppens huvudproblematik ofta är psykisk sjukdom innebär detta att förutsättningarna för att lyckas med socialtjänstens insatser påverkas negativt. I fokusgruppen framhöll flera deltagare behovet av en mer närvarande psykiatri, både i befintliga boenden och genom gemensamt drivna boendeformer. Fokusgruppen och sakkunniga framhöll också behovet av en kraftigt utökad samverkan med regionen, bland annat genom intensiv case management med ACT-team, vilket stöds av forskning.¹

Samsjuklighetshandläggarnas² utredningar bidrog till ökad helhetssyn genom mer information om psykiatriska behov, tidigare insatser och funktionsnivå än traditionella utredningar inom skadligt bruk/beroende. Samsjuklighetshandläggarna hade ofta en samordnande roll med tätare kontakt med personen. Funktionen finns dock inte vid alla stadsdelsförvaltningar, vilket utgör ett utvecklingsområde för likvärdighet.

Mycket långvarigt ekonomiskt bistånd vid arbetslöshet

Granskningen visar att mycket långvariga ärenden inom ekonomiskt bistånd präglas av komplexa sociala problem och ohälsa, vilket ställer höga krav på samordning. Nuvarande samordning är utmanande och begränsar både helhetsperspektivet och möjligheten till parallella insatser. Avsaknaden av fördjupade utredningar försvårar helhetssyn i komplexa ärenden. Samordnad individuell plan (SIP) används sällan, delvis på grund av svårigheter att samla aktörerna. Erfarenheter från projektet Stockholmskraften³ visar att tvärprofessionella team med individanpassad och intensifierad samordning ökar motivationen hos både den enskilde och handläggaren, främjar kollegialt lärande och effektivare resursanvändning, vilket understryker värdet av att BIP⁴ förankras som arbetssätt för målgruppen.

---

¹ SBU (2018) *Insatser för att minska hemlöshet för personer med missbruk, beroende och psykisk ohälsa*

² Samsjuklighetshandläggare är en roll med dubbel kompetens, både inom skadligt bruk/beroende och socialpsykiatri som återfanns i tre stadsdelar.

³ Stockholmskraften är ett samverkansprojekt mellan Arbetsförmedlingen, Stockholms stad och Samordningsförbundet som tar avstamp i BIP. Projektet pågår under år 2024–2027.

⁴ BIP står för Beskäftigelses Indikator Projekt, en dansk studie som mäter progression hos personer med komplexa behov för att förstå vad som hjälper dem vidare till arbete eller studier.

Tillgänglighet

Långvarig hemlöshet

Både fokusgruppen och resultatet från ärendegranskningen indikerar tydligt att målgruppen samsjukliga i hemlöshet med särskilt komplexa behov behöver mer individualiserade boendelösningar än vad som finns tillgängligt i ordinarie insatser. Många personer i granskningens målgrupp kommer sannolikt behöva varaktigt stöd, troligen resten av livet, där utveckling och målsättning ses utifrån ett långsiktigt återhämtningsperspektiv och där självständighet förstås utifrån personens förutsättningar. I socialtjänstens individomsorg för personer med beroende ligger stort fokus på behandling, utveckling och resultat i form av drogfrihet/nykterhet, ökad funktionsnivå och att brukaren kan komma vidare till nästa nivå av självständighet. Detta beskrevs av socialsekreterare i fokusgruppen som en tydlig förväntan inom ramen för deras uppdrag. I granskningen framhöll samtidigt sakkunniga att stödbehoven för granskningens målgrupp snarare är varaktiga och att en kvarboendepincip kan behöva råda där boendet betraktas som personens egna hem.

Mycket långvarigt ekonomiskt bistånd vid arbetslöshet

Granskningen visar att tillgängligheten påverkas av flera faktorer och behöver utvecklas utifrån målgruppens komplexa behov. Fysiska möten mellan handläggare och den enskilde sker i genomsnitt endast en gång per år. Telefon, e-post och digitala möten kompenserar delvis, men räcker inte för kontinuitet. Kontakten med jobbtorgen antas vara tätare inom ramen för insatserna.

Tolk används i stort när det är behövligt vilket stärker tillgängligheten. Tolk används vid behov, vilket stärker tillgängligheten. Granskningen visar dock att krav och villkor ibland blir otydliga för personer med komplexa behov, särskilt vid språksvårigheter eller funktionsnedsättningar, vilket påverkar delaktighet och insatsers träffsäkerhet. Genom anpassad kommunikation kan kontakten med socialtjänsten och andra aktörer, såsom hälso- och sjukvården, förbättras och insatserna bli mer tillgängliga och effektiva.

Kunskapsbaserad verksamhet och effektivitet

Långvarig hemlöshet

I många av de granskade ärendena hade brukaren kontakt med samordnare från USI-projektet.⁵ USI-samordnaren arbetar direkt på

---

⁵ USI – Utökade StödInsatser på akutboende. Målgruppen är personer som bott på akutboende, antingen genom många korta beslut om 1–3 nätter eller sammanhållet i över tre månaders tid. Målet är att stödja personen vidare till ett

uppdrag av brukaren och finns i högre grad på plats där brukaren befinner sig än vad socialsekreteraren gör. Detta ger möjlighet till tätare och mer flexibel kontakt, vilket gör samordnaren till en viktig resurs för att nå, motivera och stödja brukaren i processen framåt.

Socialförvaltningen har under 2025 fått i uppdrag att utreda behovet av boendeformer för målgruppen med samsjuklighet.⁶

Granskningen visar att det finns skäl att undersöka lösningar liknande de i Malmö stad, med individualiserade anpassningar, kompetent bemanning för komplexa behov, olika boendetyper och långsiktigt kvarboende som tolererar både psykiatriska symtom och skadligt bruk/beroende. Tillsammans med utveckling av ACT-team kan detta öppna fler vägar för målgruppen.

Mycket långvarigt ekonomiskt bistånd vid arbetslöshet

Granskningen visar att IB⁷ och FIA⁸ kan bidra till en kvalitativ kartläggning av behov och resurser om de utförs med kvalitet och regelbundenhet enligt stadens riktlinjer. Sett till målgruppen sker uppföljningar för sällan för att det ska bli effektivt och det saknas inte sällan fördjupade utredningar vilket bidrar till att planeringar sällan vilar på en helhetssyn. Genom att kombinera kunskapsbaserade metoder med nära stöd från handläggare kan insatserna bli både relevanta och långsiktigt effektiva. Att arbeta målinriktat och kunskapsbaserat med denna målgrupp är att fortsatt utveckla och implementera metoden utifrån BIP⁹. Projekt Stockholmskraften utgör exempel på implementering av BIP i rapporten, men implementering av BIP som metod är också ett arbete som pågår utanför projektet i olika utsträckning i Stockholmsstads stadsdelsförvaltningar.

Barnrättsanalys

Långvarig hemlöshet

Barnkonsekvensanalyser fanns i de utredningar som rörde personer med barn, men information om huruvida brukaren hade barn saknades ofta. Anmälningar till barn- och ungdomsenheten eller dokumenterad samverkan framkom heller inte konsekvent när barn fanns med i bilden. I fokusgruppen framhölls att det finns vetskap

---

annat boende, där samordnaren hjälper med praktiskt stöd, följer med på möten, förklarar systemet och underlättar kontakter med handläggare och vård.

³ Socialförvaltningen (2023) *PM: Samsjuklighet – Rapportering av budgetuppdrag 2023* samt Stockholms stads budget 2025

⁶ Ibid.

⁷ Initial bedömning, Stockholms stad eget bedömningsinstrument för handläggning inom ekonomiskt bistånd.

⁸ FIA- Förutsättningar inför arbete, Socialstyrelsens bedömningsinstrument för fördjupad utredning vid handläggning av ekonomiskt bistånd.

⁹ BIP står för Beskäftigelses Indikator Projekt, en dansk studie som mäter progression hos personer med komplexa behov för att förstå vad som hjälper dem vidare till arbete eller studier.

om eventuella barn och att anmälningar görs när ett ärende aktualiseras. Att barn uppmärksammas i handläggningen av vuxenärenden behöver dock säkerställas systematiskt, till exempel genom att tydliggöra rutiner för när en barnavårdsanmälan ska göras.

Mycket långvarigt ekonomiskt bistånd

Granskningen visar att barnrättsperspektivet kan stärkas och tillämpas mer konsekvent för barn som är hemmavarande i mycket långvariga ärenden inom ekonomiskt bistånd. Regelbundna kartläggningar och fler hembesök i enlighet med Stockholms stads stödmaterial för tillämpning av barnrättsperspektivet skulle ge bättre insyn i barns behov och öka möjligheten till att säkerställa goda levnadsvillkor, skolgång, fritidsaktiviteter, hälsa och trygghet. Barnkonsekvensanalys används i allt större utsträckning, men komplettering med individuella bedömningar och systematiskt säkerställd delaktighet behövs för att barnets bästa ska vägas in i beslutsfattandet på ett strukturerat och rättssäkert sätt.

Pågående initiativ, såsom skrivarstugor¹⁰ och OKR¹¹ inom Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning, visar på ett aktivt arbete för att stärka barnrättsperspektivet. Vidare kan Stockholms stad inspireras av projektet FFIA¹² i Göteborg som visar att ett helhetsfokus på familjens behov kan bidra till tryggare uppväxtvillkor och stödja barns långsiktiga möjligheter.

Jämställdhetsanalys

Resultaten på samtliga granskningsfrågor har analyserats uppdelat på kön för att på så sätt kunna hitta eventuella omotiverade skillnader mellan handläggningen av kvinnors respektive mäns ärenden

Långvarig hemlöshet

Med utgångspunkt i ett så litet urval går det inte att dra några egentliga slutsatser kring eventuella skillnader mellan könen i populationen i sin helhet. Däremot framkom i de 16 granskade ärendena att kvinnorna hade svårare psykisk ohälsa vilket går i linje med den senaste hemlöshetskartläggningen.¹³ Kvinnors särskilda utsatthet lyftes även återkommande i fokusgruppen, och att all bedömning och planering behöver innefatta analys kring denna.

---

¹⁰ Skrivarstuga innebär att enheten varje månad tar tillfälle att tillsammans lära av varandra för att skriva barnkonsekvensanalyser.

¹¹ Objective Key Result, målinriktat och strukturerat arbetssätt som används i ett intensifierat arbete med föräldrar.

¹² Fler föräldrar i arbete, projekt i Göteborg som arbetar behovsorienterat sett till hela familjens behov för föräldrar att komma ut i arbete.

¹³ Socialförvaltningen (2025) *Personer som lever i hemlöshet i Stockholms stad* – 26 september 2024

Mycket långvarigt ekonomiskt bistånd

Analysen av de granskade ärendena visar att kvinnor med långvarigt ekonomiskt bistånd ofta är ensamstående med ansvar för minderåriga barn och att deras situation påverkas av faktorer som begränsade språkkunskaper, frånvaro av gymnasieutbildning, fysisk och psykisk ohälsa samt begränsad arbetslivserfarenhet. Även om arbetsmarknadsinsatser och språkstudier erbjuds i liknande omfattning för kvinnor och män, tar insatserna inte alltid hänsyn till omsorgsansvar och hela familjens behov.

Granskningen visar potential att utveckla handläggningen genom att systematiskt beakta könsspecifika behov och särskilt stödja ensamstående kvinnor med barn. Ett strukturerat och proaktivt arbetssätt kan stärka kvinnors möjligheter till självförsörjning och bidra till förbättrade uppväxtvillkor för barnen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 11 februari 2026. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 februari 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner socialtjänstinspektörernas årsrapport 2025.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Socialtjänstinspektörernas årsrapport 2025

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2026-02-09
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2026-02-09